

## ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

### ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1

#### POLICY PROPOSAL FOR ACADEMIC ADMINISTRATION THAT EMPHASIZES THE PARTICIPATION OF PERSONNEL UNDER THE INSTITUTE OF VOCATIONAL EDUCATION CENTRAL REGION 1

สมชาติ บุญศรี<sup>1</sup>, ชาญชัย วงศ์สิรสวัสดิ์<sup>2</sup>, ขจรศักดิ์ ศิริมัย<sup>3</sup>, สุกัญญา บุญศรี<sup>4</sup>

Somchat Boonsri<sup>1</sup>, Chanchai Wongsirasawat<sup>2</sup>, Kajohnsak Sirimai<sup>3</sup>, Sukanya Boonsri<sup>4</sup>

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ.2564

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยการสนทนากลุ่ม ขั้นตอนที่ 2 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยสังเคราะห์ข้อมูล และขั้นตอนที่ 3 ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการใน 8 องค์กรประกอบ 30 ประเด็นปัญหา และกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในแต่ละองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ

---

<sup>1</sup> ค.อ.ด. อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยียานยนต์ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง

<sup>1</sup> DI.ED., Lecturer in Department of Automotive Technology, Institute of Vocational Education Central Region

<sup>2</sup> ค.อ.ด. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

<sup>2</sup> Ph.D., Assistant Professor in Faculty of Education, Valaya Alongkom Rajabhat University under the Royal Patronage

<sup>3</sup> ค.อ.ด. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

<sup>3</sup> Ph.D., Assistant Professor in College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

<sup>4</sup> ค.ด. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

<sup>4</sup> Ph.D., Assistant Professor in Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thunyaburi

Corresponding author; Email: sukanya\_bo@rmutt.ac.th

(Received: 21 September 2022; Revised: 1 November Accepted: 2 November 2022)

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม 8 ประเด็นข้อเสนอ จาก 8 องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ

3. ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเป็นประโยชน์ และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

**คำสำคัญ :** 1.บริหารวิชาการ 2. มีส่วนร่วม 3. แนวปฏิบัติ

## ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a policy proposal for participatory academic administration of the Institute of Vocational Education Central Region 1 under the Office of Vocational Education Commission. The research methods divided into 3 steps as follows: Step 1: Study of problem conditions and participative approach to academic administration by focus group discussion, Step 2: draft the policy proposal for participatory academic administration by synthesizing the data, and Step 3: Assessing policy proposals for participatory academic administration by connoisseurship with experts. The data were analyzed by content analysis, mean and standard deviation.

The Findings were as follows:

1. The problems of academic administration were found that in the 8 elements. Defining guidelines for academic administration with participative approaches from the problems of 30 guidelines.

2. The policy proposals for participatory academic administration consist of 8 policies, 8 elements.

3. The results of the evaluation of policy proposals on academic administration with participative knowledge was actually utility and feasibility at highest level.

**Keywords:** 1. Academic Administration 2. Participative 3. Guideline

## 1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษา โดยถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล นอกจากนี้

จากรายงานการศึกษาปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) พบว่าปัญหาของระบบอาชีวศึกษาไทยไม่ใช่ปัญหาเชิงปริมาณ แต่เป็นปัญหาเชิงคุณภาพ ซึ่งหมายถึงการที่ระบบอาชีวศึกษาลดทักษะที่นายจ้างไม่ต้องการ หรือการที่ระบบอาชีวศึกษาลดทักษะตรงกับที่นายจ้างต้องการ แต่ผู้จบการศึกษาไม่มีทักษะเพียงพอ (ณัฐสิริ รักษาเกียรติวงศ์, 2559) โดยที่ปัญหาคุณภาพของอาชีวศึกษาเกิดจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ 1. เนื้อหาไม่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นต้องใช้ประกอบอาชีพ 2. สถานอาชีวศึกษาขาดแคลนทรัพยากร 3. ขอบกพร่องในระบบประกันคุณภาพวิทยาลัยอาชีวศึกษา (ณัฐสิริ รักษาเกียรติวงศ์, 2559) โดยสรุปประเด็นปัญหาของระบบอาชีวศึกษา พบว่าประเด็นปัญหาเชิงคุณภาพเกิดขึ้นจากการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะของผู้เรียน และด้วยเหตุที่หลักสูตรและทักษะของผู้เรียนไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ตลอดจนครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอน และการฝึกทักษะเฉพาะยังไม่สอดคล้องกับความต้องการจริง และความหลากหลายของสถานประกอบการ รวมทั้งผลการประเมินคุณภาพการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาในภาพรวมยังไม่อยู่ในระดับที่คาดหวัง และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถาบันการอาชีวศึกษา คือการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาเชิงคุณภาพของการจัดการอาชีวศึกษาโดยให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 โดยมุ่งเน้นพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพสอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการ

## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.3 เพื่อประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

### 3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 มีข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในองค์กร

3.2 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 มีข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ที่สามารถนำไปใช้บริหารงานวิชาการในองค์กร และสถานศึกษาอาชีวศึกษา

### 4. วิธีการดำเนินการวิจัย

**ขั้นตอนที่ 1** สภาพปัญหา และแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 โดยการสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

4.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 11 ท่าน หัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 9 ท่าน รวมทั้งสิ้น 20 ท่าน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ประกอบด้วย องค์กรประกอบการบริหารวิชาการ 8 องค์กรประกอบ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3.1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ส่งหนังสือเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มพร้อมทั้งประเด็นการสนทนากลุ่ม ไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

4.3.2 ดำเนินการสนทนากลุ่ม วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2564

4.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์เนื้อหา ยึดหลักการตามแนวคิดของไมล์และฮิวเบอร์แมน (Miles and Huberman, 1984 อ้างถึงใน (สิน พันธุ์พินิจ, 2549)

**ขั้นตอนที่ 2** จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 โดยการสังเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

4.2.2.1 แหล่งข้อมูล คือ ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มในขั้นตอนที่ 1 สภาพปัญหา และแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1

4.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1

4.2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ผล เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1

4.2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยสังเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1. การทบทวนข้อมูล 2. จัดระเบียบข้อมูล และ 3. หาข้อสรุปและการตีความ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังนี้

4.3.3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา/ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 11 ท่าน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

4.3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1

4.3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิพากษ์ และประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1

4.3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

## 5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 นำเสนอเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 จากการสนทนากลุ่ม สรุปปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม 8 องค์ประกอบ ดังนี้

5.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบปัญหา 4 ประเด็น ดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตร 2. ปรับปรุงหลักสูตร 3. หลักสูตรขาดการมุ่งเน้นนวัตกรรมและผู้ประกอบการ และ 4. หลักสูตรขาดการส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาชีพและวิชาการ สำหรับแนวทางการบริหารวิชาการ ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

5.1.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบปัญหา 6 ประเด็น ดังนี้ 1. บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านอาชีพเฉพาะด้าน 2. ความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยเครือข่าย 3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4. พื้นฐานของผู้เข้าศึกษา 5. การจัดการอาชีวศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ และ 6. การยกระดับมาตรฐานอาชีพ และแนวทางการบริหารวิชาการ ควรมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาชีพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษา และจากเครือข่ายภายนอก ในการพัฒนาองค์ความรู้ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและสถานประกอบการ

5.1.3 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน พบปัญหา 3 ประเด็น ดังนี้ 1. ความรู้ความเข้าใจด้านวัดประเมินผลของผู้สอน 2. การใช้เครื่องมือการวัดผลประเมินผล และ 3. การเทียบโอนผลการเรียน และแนวทางการบริหารวิชาการ ควรมุ่งเน้นการวัดและประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และสถานประกอบการ ในการกำหนดกระบวนการและวิธีการในการวัดและประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

5.1.4 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ พบปัญหา 3 ประเด็น ดังนี้ 1. ความรู้ ความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพ 2. การวางแผนดำเนินโครงการทั้งระดับสถาบันฯและระดับสถานศึกษา และ 3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการดำเนินการตามกรอบประกันคุณภาพ และแนวทางการบริหารวิชาการ ควรมุ่งเน้นการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้รับผิดชอบ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในสถาบันการอาชีวศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการ

5.1.5 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบปัญหา 3 ประเด็น ดังนี้ 1. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ 2. แผนงานการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 3. แผนงานการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแนวทางการบริหารวิชาการ ควรมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยประสานความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบูรณาการสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1.6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบปัญหา 4 ประเด็น ดังนี้ 1. องค์ความรู้ในการวิจัย 2. งบประมาณสนับสนุนการวิจัย 3. แรงจูงใจในการทำวิจัย และ 4. การเผยแพร่ผลงานผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม และแนวทางการบริหารวิชาการ ควรมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อาชีวศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายกับหน่วยงานทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา องค์กรวิชาชีพ เพื่อการพัฒนาครูผู้สอน และผลงานนวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นผลลัพธ์จากการจัดการอาชีวศึกษา

5.1.7 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบปัญหา 4 ประเด็น ดังนี้ 1. ครุภัณฑ์สำหรับการเรียนการสอน 2. การใช้ครุภัณฑ์ร่วมกันในทุกระดับการศึกษา 3. การสนับสนุนงบประมาณ และ 4. ระบบบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และแนวทางการบริหารวิชาการ ควรมุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ แหล่งวิทยาการด้านการอาชีวศึกษา โดยประสานความร่วมมือภายในสถานศึกษา องค์กรภายนอก และสถานประกอบการในการสร้างเสริมแหล่งเรียนรู้ และแหล่งวิทยาการด้านวิชาชีพและอาชีพ สถานประกอบการภายนอกสถานศึกษา

5.1.8 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ พบปัญหา 3 ประเด็น ดังนี้ 1. การให้บริการวิชาการ/วิชาชีพ 2. นโยบายของสถาบันการอาชีวศึกษาในด้านส่งเสริมสนับสนุนการให้บริการวิชาการหรือวิชาชีพ และ 3. แนวปฏิบัติเรื่องของระเบียบฯ การรับงานจากองค์กรภายนอก ในการพัฒนางานวิจัยหรืองานพัฒนาอื่น ๆ และแนวทางการบริหารวิชาการ ควรส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาชีพ ด้วยการให้บริการวิชาการหรือวิชาชีพแก่ชุมชนหรือองค์กรภายนอก โดยเน้นการสร้างเครือข่ายและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

5.2 ผลการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 โดยการสังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม 8 ประเด็นข้อเสนอ ดังนี้

5.2.1 พัฒนาการเรียนรู้วิชาชีพด้วยการบริหารหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

5.2.2 สนับสนุนจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพ โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาและสถานประกอบการในการกำหนดกระบวนการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

5.2.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายใน และภายนอกสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนการพัฒนาองค์ความรู้ และการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ

5.2.4 พัฒนาระบบประกันคุณภาพการอาชีวศึกษาเพื่อคุณภาพและมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้รับผิดชอบ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในสถาบันการอาชีวศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการ

5.2.5 ส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นนวัตกรรม และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบูรณาการสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีสารสนเทศ

5.2.6 พัฒนาองค์ความรู้ด้านการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอาชีวศึกษา โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทางการศึกษากับหน่วยงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา องค์กรวิชาชีพ

5.2.7 พัฒนาเครือข่ายและการมีส่วนร่วมภายนอกสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ แหล่งวิทยาการด้านการอาชีวศึกษา

5.2.8 ยกระดับการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาและชุมชน โดยเน้นการสร้างเครือข่าย และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

5.3 ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 พบว่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ที่พัฒนาขึ้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}=4.53$ , S.D.=0.34) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าความเป็นประโยชน์ของข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}=4.52$ , S.D.=0.42) และความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}=4.52$ , S.D.=0.42)

## 6. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

6.1 ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบปัญหา 4 ประเด็น 2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบปัญหา 6 ประเด็น 3. ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน พบปัญหา 3 ประเด็น 4. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ พบปัญหา 3 ประเด็น 5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบปัญหา 3 ประเด็น 6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบปัญหา 4 ประเด็น 7. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบปัญหา 4 ประเด็น และ 8. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ พบปัญหา 3 ประเด็น

6.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม 8 ประเด็น ดังนี้ 1. พัฒนาการเรียนรู้วิชาชีพด้วยการบริหารหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. สนับสนุนจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่พัฒนาผู้เรียนให้สมรรถนะทางวิชาชีพ โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และสถานประกอบการในการกำหนดกระบวนการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน 3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายใน และภายนอกสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนการพัฒนาองค์ความรู้ และการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ 4. พัฒนาระบบประกันคุณภาพการอาชีวศึกษาเพื่อคุณภาพและมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้รับผิดชอบ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในสถาบันการอาชีวศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการ 5. ส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นนวัตกรรม และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการศึกษาอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบูรณาการสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีสารสนเทศ 6. พัฒนางค์ความรู้ด้านการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอาชีวศึกษา โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทางการศึกษากับหน่วยงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา องค์กรวิชาชีพ 7. พัฒนาเครือข่ายและการมีส่วนร่วมภายนอกสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ แหล่งวิทยาการด้านการอาชีวศึกษา และ 8. ยกระดับการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาและชุมชน โดยเน้นการสร้างเครือข่าย และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

6.3 ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ที่พัฒนาขึ้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด



## 7. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม มีประเด็นอภิปราย 6 ประเด็น ดังนี้ 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับ (ธีระพร อายุวัฒน์, 2552) ควรใช้หลักสูตรเป็นตัวกำหนดนโยบายทิศทางการดำเนินงาน และแนวปฏิบัติทางด้านวิชาการและบริหารหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม 2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2560) ที่การดำเนินงานพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ต้องมีการเชื่อมโยงกันด้วยกลไกการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบวน และตามอัธยาศัย โดยเฉพาะการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สามารถเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ 3. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ สอดคล้องกับ (ประสิทธิ์ วชิรรินทร์พร, 2536) ที่ผู้บริหารจะต้องมีความมุ่งมั่นและพยายามอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรเพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี สอดคล้องกับ (วีรเทพ เนียมหัตถ์, 2550) ที่ต้องมีการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา และการใช้สื่อวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการกับหน่วยงานอื่น 5. ด้านการวิจัย สอดคล้องกับ (เหรียญชัย วีรวรรธกุล, 2551) ควรมีการพัฒนาส่งเสริมให้ผู้สอนทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียน และ 6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมชุมชน สอดคล้องกับ (เมธิ ศรีวะรมณ์ และคณะ, 2560) ควรให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และพัฒนาระบบเทคโนโลยีของแหล่งเรียนรู้ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับ (ธนัทธัญญ์ ฉัตรภักครัตน์ และคณะ, 2561) ที่แหล่งการเรียนรู้ชุมชนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ตามอัธยาศัย และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน

## 8. ข้อเสนอแนะ

### 8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษา ควรนำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ที่ประกอบด้วยเป้าหมาย และแนวปฏิบัติประยุกต์ใช้การบริหารงานในสถาบันอาชีวศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสถาบันฯ เพื่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

### 8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับปฏิบัติ

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ควรนำผลการวิจัยสภาพปัญหา และแนวทางการบริหารงานวิชาการไปใช้ในวางแผนการดำเนินงาน และมุ่งเน้นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

### 8.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ควรศึกษาวิจัยกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ/เครือข่ายสถาบันการอาชีวศึกษา

## 9. บรรณานุกรม

- ณัฐสิริ รักษาเกียรติวงศ์. (2559). *การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ).
- ธนัทธนัฐ ฉัตรภักดิ์ และคณะ. (2561). *การพัฒนารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ธีรพร อายุวัฒน์. (2552). *แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ประสิทธิ์ วัชรินทร์พร. (2563). ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน. *วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้* 1, 5(2), 1-11
- เมธี ศรีวะระมย์และคณะ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดยโสธร. *วารสารการบริหารปกครอง (Governance Journal)*, 6(1), 18-20
- วีรเทพ เนียมหัตถ์. (2550). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ.2560-2579)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรีจำกัด.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2549). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- เหรียญชัย วีรวรรธกุล. (2551). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

## 10. คำขอบคุณ

ขอขอบคุณผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 และผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์ ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี